

попереднього у корів лінії Р. Соверінга (93,4%; $P \geq 0,95$).

Таким чином, за розрахованими індексами, що характеризують лактаційну діяльність встановлено, що тварини дослідного стада мають стійкі та рівномірно спадаючі лактаційні криві, окрім тварин лінії Р. Соверінга, які за всіма індексами мали низькі значення.

Між надоями за лактацію та вище вказаними індексами встановлений позитивний, високодостовірний зв'язок. За індексом постійності лактації ($r=0,259$; $P \geq 0,999$), за індексом постійності надою ($r=0,422$; $P \geq 0,999$) та за індексом спадання лактації ($r=0,148$; $P \geq 0,99$).

УДК 636.083636.084

Данчевський О.В., магістрант*

Вінницький національний аграрний університет

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРИВ'ЯЗНОГО УТРИМАННЯ КОРІВ ТА НОРМУВАННЯ ГОДІВЛІ

Поглиблена спеціалізація розподілу праці працівників підприємств з виробництва продукції тваринництва дозволяє суттєво зменшити затрати праці, підвищити виробленої продукції на одного працівника, покращити якість виробленої продукції.

Відомо, що високих економічних показників у молочному скотарстві досягають на фермах з безприв'язно-боксовим утриманням корів. Проте будівництво таких ферм до теперішнього часу в нашій державі не мало широкого розповсюдження. Тому основне поголів'я корів в господарствах утримується на прив'язі.

Заслужують уваги сільськогосподарські підприємства що з поголів'ям 2800 корів.

Всі трудомісткі процеси на підприємствах з виробництва продуктів тваринництва механізовані. Роздачу грубих і соковитих кормів проводять мобільними кормороздавачами КТУ-10. До 80% концентрованих кормів після осолоджування роздають із змонтованого на шасі казана ВКС-3М. Напування худоби проводиться з індивідуальних напувалок ПА-1, доїння корів здійснюється в молокопровід АДМ-8 з використанням групових лічильників. Гній з приміщення прибирають транспортером ТСГ-160.

Було встановлено, що при багатьох позитивних рішеннях, які найбільш відповідають утриманню племінної худоби і закладені в проекті технології, не відповідають сучасним вимогам виробництва молока. Тому необхідно було знайти такі технологічні рішення, які забезпечили б максимальну ефективність виробництва молока при прив'язній системі утримання тварин та нормами годівлі.

Аналіз роботи молочної ферми з поголів'ям 200 корів показав, що збільшена енергозброєність сама по собі не дає бажаних результатів. Навантаження на одну

* Науковий керівник - доктор с.-г. наук, професор Польовий Л.В.

доярку не перевищувало 25-27 голів, а на одного основного працівника - 12-13 корів. Це в основному і зумовило високі витрати праці на 1 ц молока (від 8,7 до 14,8 люд.-год.). Були виявлені загальні недоліки, стримуючі продуктивність праці. До них можна віднести: відсутність поглибленого професійного розподілу праці серед працівників ферм; комплектування молочних стад тваринами без урахування їх віку, придатності до машинного доїння, низький стан відтворної функції; нераціональне використання доїльних установок та інших засобів механізації; відсутність планомірної та цілеспрямованої роботи по впровадженню оптимальних режимів праці і відпочинку працівників ферм.

З метою виключення таких помилок необхідно впровадити поглиблення спеціалізації працівників ферм. Доцільно вводити цехову структуру обслуговування тварин, заздалегідь створивши з них наступні однорідні групи: сухостійні корови і нетелі на останніх двох-трьох місяцях тільності; корови пологового відділення; новотільні корови; корови другого отелення і старші; на роздоюванні, які готуються до запліднення; товарне маточне стадо та первістки, що перевіряються.

Тільних корів і глибокотільних нетелей в цеху сухостійних корів готують до подальшої лактації. У цей період їх раціон складається з 8,5 корм. од. На 1 корм. од. у ньому знаходиться не менше 105 г перетравного протеїну, 115 г цукру і 3-3,5 г фосфору. До складу раціону вводиться також 700-900 міліграм каротину, 30-40 тис. вітаміну Д; 50-100 міліграм вітаміну Е і 10-20 міліграм йодистого калію за добу. У цьому цеху корів годують та готують до отелення тільки скотарі. Норма навантаження на одного - 100 голів. За 7-10 днів до отелення корів переводять в пологове відділення. Там їх утримують 20-25 днів. З пологового відділення первістки надходять в контрольний скотний двір, де їх роздоюють, оцінюють за продуктивністю і перевіряють на придатність до машинного доїння і утримують в умовах промислового підприємства з виробництва продукції тваринництва. У зв'язку з тим, що при роздоюванні первісток потрібний особливий догляд за вим'ям, норма навантаження у контрольному дворі не перевищує 35-40 голів.

Всіх новотільних корів, другого отелення і старших концентрують в цеху роздоювання і запліднення, де вони містяться 3-4 місяці. У цей період тварини отримують приблизно на 20% більше кормів (за загальною поживністю), тому що потрібний аванс по фактичній продуктивності (з урахуванням авансу на роздоювання). Одночасно проводять стимуляцію статевої функції корів вітамінами, а при необхідності і гормональними препаратами.

Після завершення роздоювання і запліднення, коли у більшості тварин виявлена тільність, їх переводять в основну продуктивну групу, де норма навантаження на оператора машинного доїння складає близько 70 голів (в середньому по підприємству 50).

Комплектування груп тварин за їх фізіологічним станом дозволило ввести чітку спеціалізацію працівників підприємства з виробництва продукції тваринництва та підвищити норму навантаження.

Обов'язки між працівниками підприємства розподілені таким чином:

1. Майстри доїння тільки доять корів і звільнені від інших робіт, окрім роздачі невеликої частини концентрованих кормів (близько 20%).
2. Всі роботи, пов'язані з завантаженням, підвезенням і роздачею грубих, соковитих і концентрованих кормів, прибиранням годівельних проходів, майданчиків та території підприємств, покладені на ланку механізаторів - годівельників, за якими закріплена необхідна техніка. У літній період вони косять, підвозять і роздають

тваринним зелені корми на підгодівлю.

3. Скотарі, які чергують позмінно, прибирають гній із стійл в канал гнойового транспортера, вносять підстилку, чистять худобу і допомагають дояркам в організації моціону корів. У літній період вони пасуть худобу на культурних пасовищах.

4. Догляд за всім молочним устаткуванням і прибиранням молочного цеху покладений на спеціального працівника.

Фотохронометражні спостереження за використанням робочого часу доярками, черговими-скотарями і механізаторами-годівельниками показали, що при чіткому виконанні покладених на них обов'язків робочий день не перевищує 7 годин. При цьому забезпечується повна їх завантаженість, а робочий час використовується високопродуктивно.

Впровадження прогресивної технології і раціональної організації праці, заснованої на принципах його професійного розділення, забезпечили підвищення продуктивності праці і продуктивності тварин (табл.1). Ці результати підтверджують, що шляхи вдосконалення технології прив'язного утримання корів вибрані правильно.

Таблиця 1

Економічні показники виробництва молока на молочній фермі з прив'язним утриманням

<i>Показник</i>	<i>Ферма з прив'язним утриманням</i>
Середньорічне поголів'я корів, гол.	200
Валове виробництво молока, ц	7256
Надій на корову, кг	3628
Вміст жиру в молоці %	3,78
Витрати праці на виробництво 1 ц молока, люд.-год.	3,64
Навантаження на 1 працівника на фермі, гол.	21,0
Навантаження на 1 доярку, гол.	50,0
Отримано молока на 1 працівника за рік, ц	692
Отримано молока за рік на 1 доярку, ц	1599
Рівень рентабельності виробництва молока, %	32,4

Разом з вдосконаленням елементів технології працівники підприємств приділяють велику увагу і підвищенню якості молока.

Висновок. Поглиблена спеціалізація розподілу праці працівників підприємств з виробництва продукції тваринництва дозволяє суттєво зменшити затрати праці, підвищити кількість виробленої продукції на одного працівника, покращити якість виробленої продукції та раціонального використання кормів.